

ХІД УРОКУ:

1. Пояснення нового матеріалу.

Перший в світі ядерний реактор був збудований в США в 1942 році під керівництвом вченого - Е. Фермі.

Перший в Європі ядерний реактор був збудований в СРСР в 1946 році в Обнінську під керівництвом вченого І.В. Курчатова.

Ядерний реактор - це установка для здійснення і використання керованої ланцюгової реакції поділу ядер урану.

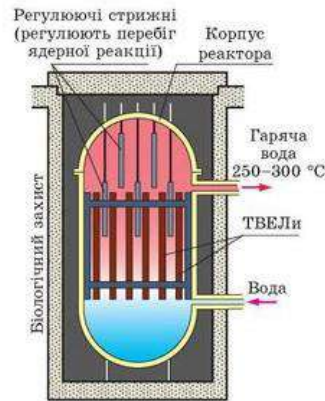

Рис. 26.3. Схема будови ядерного реактора

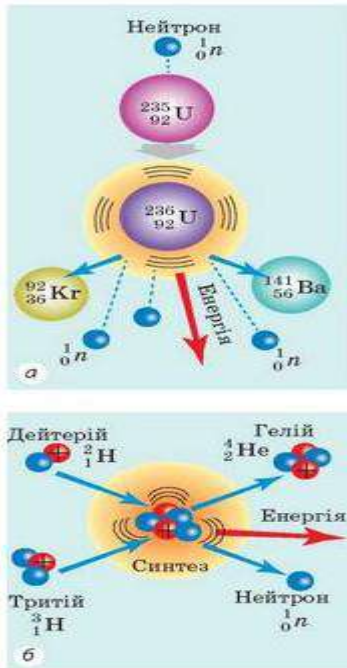
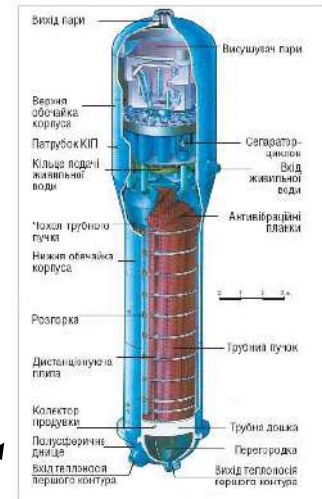

Рис. 26.5. І розпад важких ядер (а), і синтез легких ядер (б) супроводжуються виділенням енергії

Мал. 4.10. Корпус і внутрішньокорпусні елементи конструкції енергетичного ядерного реактора PWR 1300 (EDF, Франція)

Мал. 4.13. Касета й полінакача збірка СУЗ енергетичного ядерного реактора ВВЕР 1000 нового покоління

ядерні реактори двох видів

ланцюговая ядерна реакція

Не зважаючи на різні види конструкцій, всі ядерні реактори мають однакові за функціональним призначенням елементи (частини) і технологічні системи.

Основним елементом реактора є:

- **активна зона** - конструктивно виділений об'єм, куди завантажується **ядерне паливо** і де **протікає керована ланцюгова реакція**.

Основою **ядерного палива** є **уран – 235**.

Уран – 235 ділиться під дією нейтронів $\frac{1}{0}n$ - **теплових** або **швидких**.

– речовина, при зіткненні з ядрами якої швидкі нейтрони поділу гублять свою первісну, досить високу енергію.

шахта реактора

активна зона

Реактори, в яких уран 235 ділиться під дією **теплових** нейтронів, називаються коротко - **РТН** (реактори на теплових нейтронах).

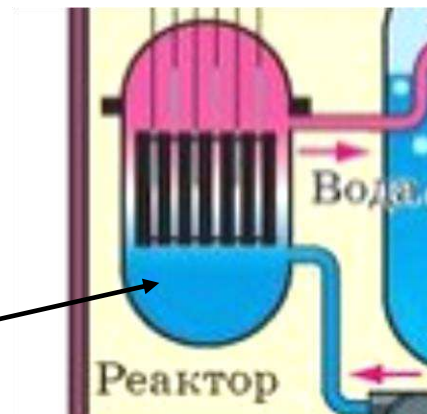
Реактори, в яких уран 235 ділиться під дією **швидких** нейтронів, називається **РБН** (реактори на бистрих, швидких нейтронах).

В реакторах **РТН** (на теплових нейтронах) використовують **спеціальні сповільнювачі (стрижні)**, які сповільнюють швидкість нейтронів.

В реакторах **РБН** немає сповільнювачів, тому, для отримання ланцюгової реакції використовують **більшу концентрацію** урану 235.

При протіканні ланцюгової реакції виділяється величезна кількість тепла. Тепло відводиться з активної зони **теплоносієм** - **рідкою** або **газоподібною речовиною**, що проходить через її об'єм.

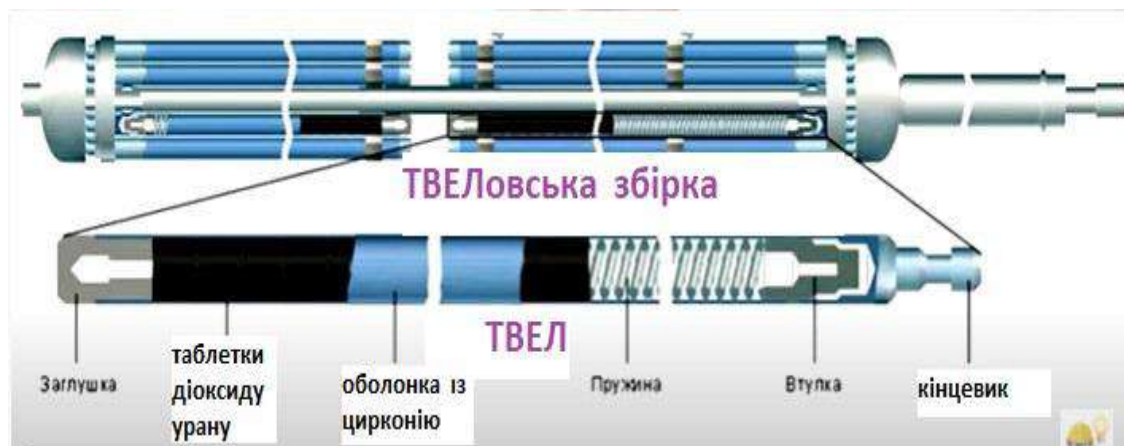
В реакторах **РТН** теплоносієм є **важка вода** або **графіт**

В реакторах **РБН** теплоносієм є **розплави металів** (наприклад, натрію).

Уран розміщують в активну зону реактора в трубках, виготовлених з прозорого для нейтронів металу, які називають тепловіділяючими елементами

(скорочено - ТВЕЛами):

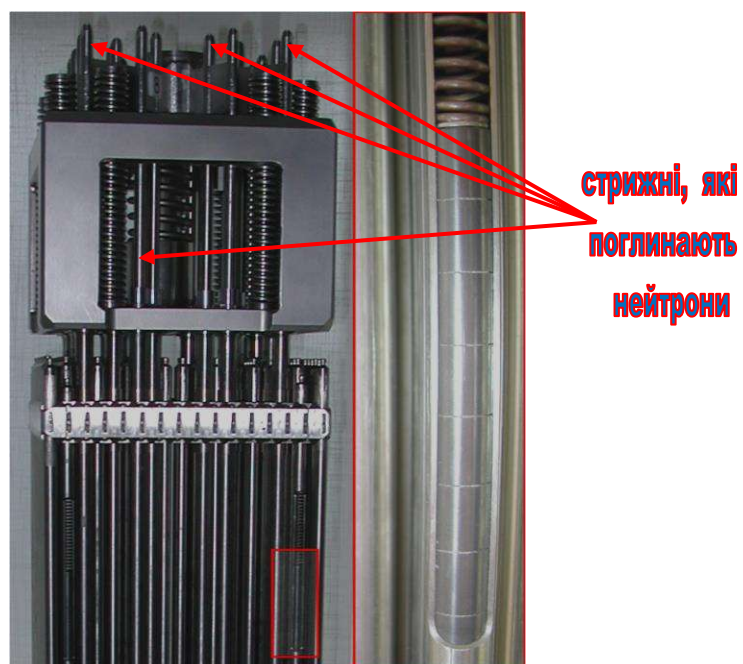
ТВЕЛи розміщують в збірки, які називаються тепловідляючими збірками - **ТВЗ**

Обов'язковими системами будь-якого реактора є система керування і захисту, що дозволяє здійснювати обраний режим протікання керованої ланцюгової реакції поділу,

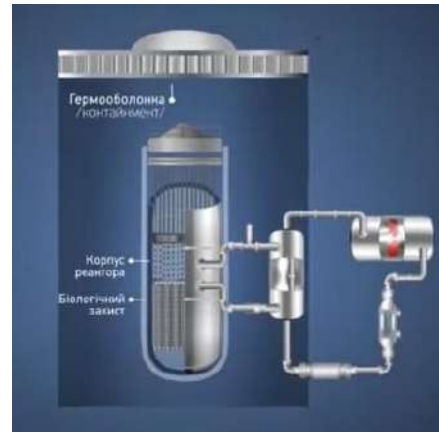
а також система аварійного захисту – для швидкого припинення реакції при виникненні аварійної ситуації.

Дія обох систем передбачає введення в активну зону **стрижнів** з матеріалів, інтенсивно **поглинаючих нейтрони** (найчастіше - карбиду бору).

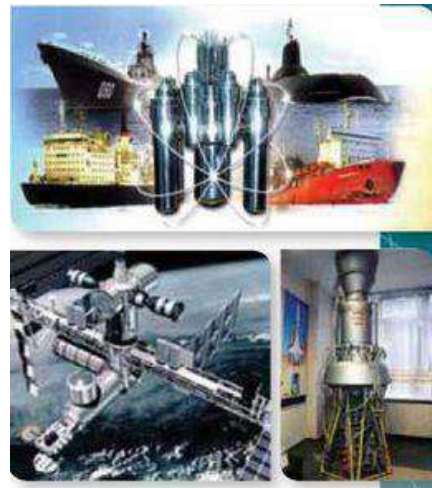

Всі сучасні ядерні реактори обладнані багатобар'єрними системами радіаційного захисту, що запобігають опроміненню персоналу і розповсюдженню радіоактивних речовин у зовнішнє середовище.

Види ядерних реакторів у світі:

- енергетичні реактори, призначені для одержання електроенергії;
- дослідницькі реактори (для проведення наукових експериментів і виробітку радіонуклідної продукції);
- суднові (двигуни кораблів-атомоходів).

Скорочення в назвах реакторів :

- «ВВЕР - 1000» означає «водо - водяний енергетичний реактор» (РТН електричною потужністю 1000 МВт, де вода під тиском - і сповільнювач, і теплоносій);
- «РВПК - 1000» означає «реактор великої потужності каналний електричною потужністю 1000 МВт», «БН» - «швидкий натрієвий» (реактор на швидких нейтронах з натрієвим теплоносієм), (вода - теплоносій, графіт - сповільнювач, вода перетворюється у пару безпосередньо в активній зоні).

2. Домашнє завдання: - записати тему в зошит.